

ПІДГОТОВКА МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ДО ЗДІЙСНЕННЯ МОНІТОРИНГУ РІВНЯ РОЗВИТКУ АНГЛОМОВНОЇ ЛЕКСИЧНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ ЗАСОБАМИ ГРИ

посібник / О.М. Олексюк. – К.: Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2013. – 248 с.

5. Плахотський О.В. Формування образотворчої компетентності майбутніх учителів початкових класів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?

6. Ревенко І.В. Художньо-естетична компетентність учителя як показник його професійної культури / І.В. Ревенко // Мистецтво і освіта. – 2007. – № 3. – С. 139 – 146.

7. Савченко О.Я. Компетентнісний підхід як чинник якості професійної підготовки майбутнього вчителя / О.Я. Савченко // Формування ключових і предметних компетентностей молодших школярів у навчальному процесі: теоретичні аспекти: Дайджест 1 / укл. О.В. Онопрієнко. – Донецьк: Капітан, 2011. – С. 15–22.

8. Щолокова О.П. Професійна компетентність як стратегічний напрямок модернізації мистецької освіти України / О.П. Щолокова // Вісник Глухівського державного університету. – Глухів: ГДПУ, 2006. – Вип. 8. – С. 19 – 23. – (Серія “Педагогічні науки”).

Стаття надійшла до редакції 16.05.2016

УДК 378.1:80

Ірина Литньова, викладач кафедри англійської мови з методиками викладання в дошкільній та початковій освіті Житомирського державного університету імені Івана Франка

ПІДГОТОВКА МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ДО ЗДІЙСНЕННЯ МОНІТОРИНГУ РІВНЯ РОЗВИТКУ АНГЛОМОВНОЇ ЛЕКСИЧНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ ЗАСОБАМИ ГРИ

У статті розглядається проблема підготовки майбутніх учителів до контролю рівня розвитку англійської лексичної компетентності учнів початкової школи. Особлива роль приділяється висвітленню питання вікових особливостей учнів та їх вплив на процес засвоєння та вживання лексичних одиниць. У статті зазначається, що одним із засобів моніторингу рівня розвитку англійської лексичної компетентності є ролева гра.

Ключові слова: учні початкової школи, моніторинг, англійська лексична компетентність, ролева гра.
Літ. 5.

Ірина Лытнева, преподаватель кафедры английского языка с методиками преподавания в дошкольном и начальном образовании Житомирского государственного университета имени Ивана Франко

ПОДГОТОВКА БУДУЩЕГО УЧИТЕЛЯ К ОСУЩЕСТВЛЕНИЮ МОНИТОРИНГА УРОВНЯ РАЗВИТИЯ АНГЛОЯЗЫЧНОЙ ЛЕКСИЧЕСКОЙ КОМПЕТЕНТНОСТИ УЧАЩИХСЯ НАЧАЛЬНОЙ ШКОЛЫ СРЕДСТВАМИ ИГРЫ

В статье рассматривается проблема подготовки будущих учителей к контролю уровня развития англоязычной лексической компетентности учащихся начальной школы. Особенная роль уделяется освещению вопроса возрастных особенностей учащихся и их влияние на процесс усвоения и использования лексических единиц. В статье отмечается, что одним из способов мониторинга уровня развития англоязычной лексической компетентности является ролевая игра.

Ключевые слова: учащиеся начальной школы, мониторинг, англоязычная лексическая компетентность, ролевая игра.

Iryna Lytnova, Lecturer of English with Methods of Teaching at Preschool and Primary Education Department Zhytomyr Ivan Franko State University

THE TRAINING OF THE FUTURE TEACHERS TO THE MONITORING OF THE LEVEL OF ENGLISH LEXICAL COMPETENCE OF PRIMARY SCHOOL PUPILS BY MEANS A GAME

The problem of the preparation of the future teachers of English for controlling of the primary school pupils' lexical skills is searched. The question of the age peculiarities of the primary school pupils is raised. It is stressed that a role play is one of the best way of monitoring of the level of the lexical competence.

Keywords: primary school pupils, monitoring, lexical competence, a role-play.

Постановка проблеми. В умовах стрімкого розвитку міжнародних зв'язків України в різноманітних сферах життєдіяльності, її виходу у європейський

та світовий простір, нових політичних, соціально-економічних та культурних реалій статус іноземної мови має тенденцію до постійного зростання. Запропонована декілька років тому нова програма

ПІДГОТОВКА МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ДО ЗДІЙСНЕННЯ МОНІТОРИНГУ РІВНЯ РОЗВИТКУ АНГЛОМОВНОЇ ЛЕКСИЧНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ ЗАСОБАМИ ГРИ

навчання англійської мови закріпила зміну у підході до процесу викладання і чітко визначила орієнтацію на потреби учня – такі поняття як анатомія учня, формування стратегічної компетентності, мотивація учнів за рахунок відповідності віку і інтересам дозволять інтенсифікувати і покращити процес викладання. Змінюється й роль вчителя у процесі навчання – вчитель розглядається як партнер, помічник, джерело інформації для учнів, радник, керівник і організатор процесу навчання. Вчитель потребує використання новітніх технологій для навчання і здійснення контролю рівня навчальних досягнень молодших школярів з англійської мови. Отже, на сучасному етапі існує потреба підготовки вчителів з високим рівнем професійної компетентності, що забезпечується якісним рівнем освіти. Якісний рівень освіти забезпечується в світі за допомогою відповідних механізмів, що отримали назву моніторинг – цілеспрямоване, спеціально організоване, неперервне спостереження за змінами основних параметрів якості освіти з метою своєчасного прийняття правильних управлінських рішень із корекції навчального процесу. Об'єктами моніторингу можуть бути початкова освіта, навчальні досягнення учнів, якість освіти тощо.

Вивчення англійської мови пов'язане з проблемами накопичення і збереження вербального матеріалу у пам'яті учнів. Ця проблема посідає вагомe місце у навчанні іноземної мови як одної з основних, оскільки зміст мовлення має словесне вираження. Отже, пошук ефективних шляхів навчання іноземної мови та засобів дійсного рівня навчальних досягнень учнів залишається актуальним, так як процес оволодіння лексичним матеріалом супроводжується значною кількістю труднощів, що впливає на міцність, правильність вживання лексичних одиниць у та розуміння їх учнями у письмових та аудитивних текстах [1, 2 – 4].

Аналіз останніх досліджень та публікацій.

На важливість роботи з лексикою у процесі оволодіння англійською мовою наголошено в дослідженнях Н.І.Гез, М.Я.Демьяненка, С.Ф.Шагилова, Л.С. Панової, Ю.І. Пасова, С.Ю. Ніколаєвої та інших. Науковцями визначено основні положення та послідовність навчання іншомовного лексичного матеріалу, критерії його відбору, запропонована тестова методика для перевірки знань та умінь школярів.

Сьогодні перед вчителем англійської мови постають ще дві важливі проблеми: як мотивувати учнів до навчання та утримати їх увагу на предметі вивчення. Останнє означає, як

організувати подачу та опрацювання матеріалу тривалий час, як обрати необхідні методи, прийоми, засоби навчання та контролю. Ефективним вирішенням вказаних питань при навчанні лексики є використання гри. У сучасній науці викладання іноземної мови проблема використання гри на уроках іноземної мови у початковій школі набула значного поширення в роботах вітчизняних та зарубіжних авторів, зокрема, М.А. Ариян, К.М. Валуєвої, М.О. Бурлакова, В.А. Артемова, О.В. Станішевської, Н.Н. Прусакова, Л.С. Панової, Г.Б. Німчук, В.М. Яніної та інших. Ми поділяємо думку тих авторів, які вважають, що школа повина підготувати своїх учнів до спілкування в реальних життєвих ситуаціях, навчити здобувати знання самостійно з метою вдосконалення в галузі обраної майбутньої професії. Звідси потреба в широкому використанні інтерактивних форм навчання та ролевих ігор, які наближують учнів до умов реального спілкування.

Метою статті є висвітлення питання використання такого засобу моніторингу як контроль для визначення розвитку англійської лексичної компетентності учнів початкової школи. Ми поділяємо точку зору тих вчених, які вважають, що сучасний вчитель має поєднувати добре розвинені мовні і мовленнєві навички й уміння з ґрунтовними фаховими науковими знаннями, достатньою теоретичною і практичною загально-педагогічною компетентністю, методичною майстерністю і сформованими професійними якостями [3, 7 – 8]. Враховуючи вікові особливості учнів початкової школи та сучасні вимоги до використання ролевої гри як ефективного засобу такого контролю.

Основний виклад матеріалу. У шкільній практиці вже давно використовують різноманітні навчальні ролеві ігри і драматизації, які є ситуативними мовленнєвими вправами, в ході яких учні набувають досвіду спілкування англійською мовою.

Відомо, що тривалий час педагоги вважали дидактичні ігри основною формою навчання в шкільних установах. К.Д. Ушинський радив відділяти заняття від гри і вважав виконання учбових завдань, серйозним обов'язком дитини. Він пропонував зробити серйозне заняття для дитини цікавим, тобто, прагнучи прищепити дітям любов до англійської мови, вчитель повинен так будувати заняття, щоб дитина відчувала таке задоволення як від гри.

Оскільки питома вага ігрової діяльності у школярів молодших класів значно більша, ніж у школярів старших класів, важливо знати ту золоту

ПІДГОТОВКА МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ДО ЗДІЙСНЕННЯ МОНІТОРИНГУ РІВНЯ РОЗВИТКУ АНГЛОМОВНОЇ ЛЕКСИЧНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ ЗАСОБАМИ ГРИ

середину, яка б забезпечувала дотримання потрібної пропорції в навчанні та грі, пам'ятаючи при цьому, що гра має бути підпорядкована конкретним навчальним завданням [2, 17 – 18].

Досвід показує, що без ігрових дій закріплення в пам'яті учня іноземної лексики відбувається неефективно, що не є бажаним. Гра на заняттях з англійської мови як один із прийомів навчання має бути цікавою, не складною і жвавою, сприяти накопиченню нового матеріалу і закріпленню раніше набутих знань. Однак не всяка гра підходить для цих цілей, тому вибір потрібної гри – одне з першочергових завдань майбутнього вчителя англійської мови. Цей вибір має проводитися з врахуванням цілеспрямованості гри, можливості поступового її ускладнення і лексичного поповнення. Відібрані для заняття ігри відрізняються від звичайних навчальних ігор тим, що фактор уяви, фантазія дитини, вигадані ситуації відходять немов би на задній план, а домінуючими стають спостереження і увага. Враховуючи специфіку гри в процесі навчання молодших школярів англійської мови, вчитель керує ходом ігри і контролює його. Ігри можуть бути використані для формування і розвитку будь-яких навичок і вмій (читання, письмо, аудіювання, говоріння) на всіх рівнях навчання на будь-якій стадії уроку. Більшість мовних ситуацій на уроці показові, штучні, спрямовані на відпрацювання певної граматичної конструкції або виразу.

Гра – це особливим чином організоване заняття, яке потребує напруги емоційних та розумових сил. Під час гри всі мають рівний статус. Вона під силу навіть слабким учням. Слабкий в мовній підготовці учень може стати першим у грі: винахідливість та кмітливість стають важливими за значення предмета. Почуття рівності, атмосфера захоплення і радості, відчуття того, що завдання під силу – все це дає можливість подолати сором'язливість, що заважає вільно використовувати в мовленні іншомовні слова, забезпечує достатній рівень засвоєння того чи іншого навчального матеріалу.

Слід зазначити, що про навчальні можливості гри давно відомі. У процесі гри проявляються особливо повно, іноді зовсім зненацька, здібності людини, дитини – особливо. Цікавим є те, що гра завжди припускає прийняття рішення – як пожартувати, як відповісти, як виграти. Бажання розв'язати ці питання загострює розумову діяльність дитини. Для дитини гра, передусім, дуже захоплююча справа.

Специфіка гри полягає у тому, що учбові завдання виступають перед учнем не в

навчальному вигляді, а маскуються. Граючи, учень початкової школи не ставить учбового завдання, але в результаті гри він чогось навчається. Ставити мету – відпочити, перевести увагу на щось інше немає необхідності: характер гри сам зробить свою справу.

Аналіз проблеми дидактичної гри в педагогічній теорії на практиці дозволяє сформулювати ряд підходів до кваліфікації ігор. Існує певна кваліфікація, яка відображає всі характеристики гри і представляє її як ефективний метод навчання на уроці англійської мови.

Сучасний урок англійської мови немислимий без інтенсивності і потребує від учнів концентрації уваги, напруження сил. Застосування ігор дає змогу зберегти ентузіазм, високу працездатність до останньої хвилини уроку. Тому особливого обґрунтованого підходу на уроці англійської мови у початковій школі потребує пізнавальна гра, яка має велике значення в розвитку активності школярів.

Для дитини 6 – 7 річного віку один з головних мотивів навчання – прагнення до активної участі (колективної чи індивідуальної) в певній корисній діяльності класу, завдяки якій вона утверджує себе на соціальному щаблі свого маленького колективу.

У дітей 7 – 10 років тривалість неперервної активності уваги становить лише 20 хвилин, отже, при плануванні уроку потрібно намагатися активізувати інтерес і працездатність учнів шляхом організації та виконання таких видів роботи, які потребують достатньої рухливості учнів. Це може бути використання пісень або віршів з рухами, мовленнєва взаємодія з динамічною зміною партнерів і рухливі рольові ігри [2; 4, 22 – 23].

Дуже важливо, обираючи гру, враховувати, як лінгвістичний рівень класу, так і засіб, у який найкраще організувати даний клас. Більшість ігор спрямована на те, щоб захопити учнів до читання, письма або аудіювання текстів. Така діяльність викликає бажання поділитися досвідом, запропонувати розв'язання проблеми, вказати своє ставлення до предмета. Підтримка, заохочення, створення цікавих ситуацій, під час яких можна поспілкуватися з товаришами, підвищують мотивацію дітей до навчання іноземної мови. Учні вивчають мову швидше, якщо вони залучені до таких видів діяльності, які цікавлять їх, у яких вони бажали б приймати участь: ігри, пісні, вистави, фестивалі. Звідси випливає, що для навчання учнів англійської мови повинні застосовуватись форми і методи, які базуються на використанні різних компонентів ігрової діяльності, поєднуючи з вправами,

ПІДГОТОВКА МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ДО ЗДІЙСНЕННЯ МОНІТОРИНГУ РІВНЯ РОЗВИТКУ АНГЛОМОВНОЇ ЛЕКСИЧНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ ЗАСОБАМИ ГРИ

запитаннями, демонстраціями унаочнення, вказівками, поясненнями та ін. Отже, в ігрову діяльність можна включати вище згадані методи навчання учнів молодшого шкільного віку.

Необхідно пам'ятати про специфіку застосування ігрових методів під час навчання молодших школярів англійської мови, яка полягає в тому, що на уроках вчитель постійно виконує роль режисера-організатора і провідного учасника ігрової діяльності. Майбутній вчитель англійської мови бере до уваги вже набутий дітьми досвід участі у сюжетно-рольових, театралізованих іграх, іграх з правилами (дидактичних, рухливих, музичних, народних, комп'ютерних та ін.). Це важливо для дітей, тому що вони без особливих труднощів усвідомлюють зміст, творчий задум, сюжет, роль, правила, рольові та організаційні стосунки, інші ознаки гри, краще розуміють навчальні завдання.

Основним методом на заняттях є дидактична гра. Вона повинна викликати зацікавленість у мовленнєвій діяльності, примусити говорити навіть сором'язливих і мовчазних учнів. Гра допомагає сформулювати певні мовленнєві вміння, уникнути фізичного та інтелектуального перевантаження, допомагає краще засвоїти мовний матеріал в ситуаціях, які близькі до реальних. Наприклад, гра "У магазині" ("At the Shop"). Вчитель: "Щоб продавець продав вам товар, слід назвати усі продукти англійською мовою". Учень: "Bread, butter, salt, atomato...". За основу ігрового сюжету використовуємо ситуацію з життєвого досвіду, конкретні ігри з предметами-іграшками, дії в ігрових ситуаціях. Форма кожного заняття – це уявна ігрова ситуація в повному розгорнутому вигляді. Наприклад, гра "У цирку" ("At the Circus"). Вчитель: "Діти, кожен з вас зараз одягне маску певного звірятка. Я буду директором цирку. Я запитую: "Canyoudance?". Ви відповідаєте: "Yes, I candance" і показуєте, як ви танцюєте [5].

Ігрова діяльність передбачає ознайомлення зі змістом та правилами гри. Вже на перших заняттях з англійської мови дітям пропонується обрати для себе роль свого улюбленого героя і впродовж декількох занять виконувати її. Це можуть бути герої англійських казок та мультфільмів. Отже, ігри можуть бути пов'язані з казками, це, в свою чергу, дає змогу вчителю витрачати менше часу і сил на ознайомлення з загальними правилами ігрової діяльності. Разом з тим, вчитель повинен контролювати хід гри і передбачати труднощі у процесі гри й уміти уникати їх. Ігри допомагають зробити процес навчання цікавим і захоплюючим. За допомогою

гри добре відпрацьовується та активізується лексичний матеріал. Спілкування – це основна мета навчання англійської мови. Воно є ситуативним, адже завжди відбувається в певній ситуації. Рольова гра є чудовою основою для навчання спілкування, тому що в ній задаються умови та ролі, які моделюють реальні життєві ситуації. Крім того, школяр для досягнення ігрової мети повинен взаємодіяти з партнерами, співвідносити свої дії з діями інших учасників гри, вміти вислухати і зрозуміти іншого. У процесі такої взаємодії відбувається обмін діяльністю – обмін знаннями, вміннями, які є необхідними для досягнення ігрової мети.

У гри учень завжди докладає зусилля, напружує пам'ять, виправляється у вимові звуків, вживанні слів та фраз. Побудова заняття в ігровій формі допомагає учневі спілкуватися. Це означає, що на заняттях слід створювати відповідне предметно-іграшкове середовище. Потрібно багато місця для рухливих ігор, розігрування театральних вистав. На заняттях вчитель повинен мати та використовувати наочність: маски, костюми, макети, вивіски, іграшки, малюнки та картки. На кожному із занять можна урізноманітнювати ігри в залежності від того, що вивчається в цей момент. Наприклад, для засвоєння лексики використовуються лексичні ігри: "Who came?", "Who is that?" та інші. Вивчаючи новий матеріал молодші школярі використовують рецептивні ігри. У разі виконання такої гри учень сприймає інформацію, а потім демонструє, як він її зрозумів. Наприклад, після введення нових слів з теми "Transport" ("Транспорт") можна проводити гру "Travelling" ("Подорож").

Наведемо кілька добірок дидактичних ігор, які допомагають дітям молодшого шкільного віку легше засвоїти лексику, а вчителю здійснити моніторинг розвитку рівня розвитку англійської мовної компетентності учнів даної категорії:

1. Гра "Show" ("Покажи").

Вчитель: "Діти, я – покупець, а ви – продавці в магазині. Я буду називати продукт, а ви покажете його". (Перед грою кожній дитині дають набір карток, на яких зображено продукти).

2. Гра "Seven Elephants" ("Семеро слоненят").

Учні разом з учителем вивчають цифри. Вчитель: "Діти, ми з вами перетворилися на слоненят. Сідайте на килимок. А тепер починайте повільно підніматися й говорити скільки вам років: "I am (1, 2, 3, 4, 5, 6, 7...) "Мені (1, 2, 3, 4, 5, 6, 7...) років". Керуючи цією грою вчитель демонструє картку з відповідною цифрою [4].

3. Гра "What colour is it?" ("Що це за колір?").

ПІДГОТОВКА МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ДО ЗДІЙСНЕННЯ МОНІТОРИНГУ РІВНЯ РОЗВИТКУ АНГЛОМОВНОЇ ЛЕКСИЧНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ ЗАСОБАМИ ГРИ

Дітей ділять на дві команди. Вчитель по черзі показує дітям картку з кольором і запитує: “What colour is it?” (“Який це колір?”). Діти відповідають: “...red” (“...червоний”).

4. Гра “Zoo” (“Зоопарк”).

Проводиться вивчення назв звірят: вчитель показує картку, де зображений лев і говорить: “lion”. Діти гарчать як лев і повторюють це слово декілька разів. Наступна картка із зображенням риби, повторюючи слово “a fish”, діти роблять плавальні рухи та ін.

Враховуючи вікові особливості учнів молодших класів доречно використовувати рухливі ігри на уроці англійської мови. Наведемо приклад такої гри:

1. Гра “Forest, Lake and Flower-Bed” (“Ліс, Озеро, Клумба”).

Мета: повторити назви тварин, дерев, квітів, риб, рахування до 10.

Матеріал: крейда, велика порожня кімната або гра на вулиці, картки (бали).

Креслять коло такого розміру, щоб у ньому помістилися всі гравці, і ще три кола на рівній відстані від першого. У велике коло стають всі гравці, а решта кіл отримують назви “Forest”, “Lake”, “Flower-Bed”. Ведучий(може бути вчитель або учень) називає дерево або тварину, яких можна зустріти в лісі, риб та інших мешканців озера або квіти. Рахує до задалегідь визначеного числа, наприклад, до 10. Усі біжать і стають у те коло, що за їхнім уявленням, відповідає місцевості, де мешкає дана тварина, птах, дерево або квітка. Усі, хто добіг до потрібного кола, отримують бал, потім вертаються у велике коло, і все починається спочатку. Перемагає той, у кого більше балів. Називаються відомі учням слова, наприклад: fish, oak, rose, frog, maple-tree, daisy, water, squirrel, tulip.

Висновки. Таким чином, основне завдання вчителя – організувати навчання так, щоб створити найсприятливіші умови для виявлення моніторингу рівня розвитку англійської мовної лексичної компетентності учнів початкової школи. З метою оптимізації робочого процесу та досягнення поставлених вчителем завдань та отримання достовірних даних про дійсний рівень досягнень учнів у розвитку цієї компетентності важливо використовувати такий засіб як рольова гра. Гра найкраще відповідає психологічним та віковим особливостям молодших школярів, задовольняє їх потребу в русі й спілкуванні.

Перспективи подальших досліджень полягають у розробці та впровадженні засобів і методів підготовки майбутніх вчителів англійської мови з метою забезпечення формування їх професійної компетентності.

1. Валуєва К.М. Гра в процесі навчання англійської мови /К.М. Валуєва // Англійська мова і література. – 2005. – №7 – С. 2 – 4.

2. Домахіна В.В. Розважальні та пізнавальні ігри на уроках англійської мови в молодших та середніх класах /В.В. Домахіна // Англійська мова та література. – 2004. – №32. – С. 17 – 18.

3. Малихін А.А. Тести у навчальному процесі сучасної школи /А.А. Малихін// Рідна школа. – 2001. – №8. – С. – 8.

4. Редько В.В. Молоді школярі...Які вони? Залежність ефективності навчання іноземних мов учнів початкової школи від їхніх вікових особливостей /В.В. Редько // Іноземні мови у навчальних закладах. – 2003. – №1. – С. 22 – 30.

5. Роман С.В. Методика навчання англійської мови у початковій школі /С.В. Роман: Навч. посібник. – К.: Ленвіт, 2005. – 208 с.

Стаття надійшла до редакції 16.05.2016

“Серце віддаю дітям”.

Василь Сухомлинський

український педагог, публіцист, письменник, поет

“Лише той Учитель, хто живе так, як навчає”.

Григорій Сковорода

український просвітитель-гуманіст, філософ, поет, педагог

“Дитина – вище творіння Природи і Космосу і несе в собі їхні риси – могутність і безмежність”.

Шалва Амонашвілі

педагог, психолог

